

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 4 mars 1927 kl. 11 f. m.

*Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löne-
reglering för befattningshavare hos statens pensionsanstalt.*

I en till riksdagen avlåten, den 28 januari 1927 dagtecknad proposition nr 86, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 juli 1927 äga tillämpning på befattningshavare vid statens pensionsanstalt;

dels bestämma antalet ordinarie befattningar vid ifrågavarande anstalt på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 direktör	B 30
1 sekreterare, tillika ombudsman	B 26
1 kamrerare	B 26
1 kassör	B 21
1 aktuarie	B 21
1 kansliskrivare	B 11
2 kanslibiträden	B 7
1 förste expeditionsvakt	B 7

dels godkänna det av föredragande departementschefen i ovanberörda statsrådsprotokoll över ecklesiastikärenden den 28 januari 1927 framlagda förslaget till stat för statens pensionsanstalt, att tillämpas från och med budgetåret 1927—1928;

dels medgiva, att kostnaderna för tillämpning av den föreslagna staten för ifrågavarande anstalt ävensom kostnaderna för lokalhyra och deposition m. m. må bestridas av de under styrelsen för anstalten ställda medel;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att såsom hittills, på förslag av styrelsen för anstalten, efter omständigheterna bestämma om fördelningen av förvaltningskostnaderna mellan de särskilda av styrelsen förvaltade pensionsanstalterna och pensionskassorna;

dels besluta, att följande särskilda bestämmelse från och med den 1 juli 1927 skall, i stället för vad i 13 § 3 mom. i avlöningsreglementet stadgas, lända till efterrättelse beträffande ordinarie befattningshavare hos statens pensionsanstalt:

Tjänsteman hos statens pensionsanstalt skall vara underkastad icke blott föreskrifterna i den för anstalten gällande instruktion utan ock den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av anstalten eller genom förläggande under samma anstalt av ytterligare pensions- eller understödsanstalter eller ock eljest kan varda stadgad; och skall tjänsteman i sådant hänseende, ävensom därest den till ifrågavarande anstalt nu förlagda förvaltningen skulle komma att jämte andra pensionsförvaltningar sammanföras till ett gemensamt pensionsverk eller, därest vissa till anstalten hörande göromål överflyttas till annan förvaltning, vara pliktig att, med bibehållande av den lönegrad han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till vilket göromålen överlämnas.

Tjänsteman är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom anstalten uti innehavande lönegrad, där han, till befordrande av arbetets oavbrutna gång, befinnes vara lämplig och behövlig.

Tjänsteman skall likaledes, med bibehållande av den lönegrad han innehar, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till befattning med motsvarande eller liknande uppgifter inom annat verk;

dels besluta, att, där ordinarie befattningshavare hos statens pensionsanstalt, å vilken förenämnda avlöningsreglemente kommer att äga tillämpning, enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i stat upptagen avlöning som tillfällig löneförbättring eller tillfälligt lönetillägg — i förskott, vid ingången av juli månad 1927 till honom skall från de under styrelsen för anstalten ställda medel utbetalas ett belopp, motsvarande vad tjänstemannen skulle hava i den befattning, han vid utgången av juni månad år 1927 innehar, i förskott uppburit för juli månad 1927, om de ditillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande;

dels medgiva, att kostnaderna för berörda övergångsanordning må avföras under den i staten för anstalten upptagna anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän;

dels ock förklara, att övriga av riksdagen med avseende å den definitiva löneregleringen för statsdepartement m. fl. verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande befattningshavare hos statens pensionsanstalt.

Nu gällande stat för pensionsanstalten är av följande lydelse:

	Lön	Tjänstgöringspennin- gar	Orts- tillägg	Summa	
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	
Styrelsens ordförande, arvode.....	—	—	—	4,000	
1 styrelseledamot, dito..	—	—	—	3,000	
1 dito, dito	—	—	—	3,000	
1 direktör	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 sekreterare, tillika ombudsmän	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 tjänsteman av andra lönegraden, tillsvidare kassör	3,600	1,800	400	5,800	
1 tjänsteman av första lönegraden, tillsvidare bokhållare	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
1 dito, dito	2,200	1,500	300	4,000	
1 kvinnligt biträde av tredje graden.....	1,500	700	200	2,400	Efter 5 år kan avlöningen hö- jas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor; skolandet av varje förhöjning 100 kronor tillhöra lönen och 100 kronor tjänstgöringspen- ningarna.
1 kvinnligt skrivbiträde av andra graden	1,300	500	200	2,000	
1 dito, dito	1,300	500	200	2,000	
1 vaktmästare	1,100	650	150	1,900	Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
Ålderstillägg, förslagsvis Till vikariatsersättnin- gar, arvoden åt ama- nuenser och extra bi- träden samt flitpen- ningar åt e. o. tjän- stemän och e. o. vakt- mästare	—	—	—	4,000	
Till expenser, förslagsvis	—	—	—	10,000	
	—	—	—	8,000	
Summa	—	—	—	68,000	

Anm.: För tillsyn över anstaltens fastighet äger vaktmästaren åtnjuta fri bostad jämte bränsle.

Staten upptager alltså, utom ordföranden, två ledamöter i styrelsen. Genom särskilda kungörelser den 30 maj 1924 (nr 202 och 203) har emellertid ledamotsantalet inskränkts till en, varvid dock bör bemärkas, att enligt reglementet anstaltens direktör i denna sin egenskap är ledamot av styrelsen.

Utöver de i staten uppförda medel utgå, jämlikt beslut av 1919 års lagtima

och 1920 års riksdagar, av de under styrelsen för anstalten ställda medel årligen tillhoppa 15,000 kronor till gäldande av anstaltens förvaltningskostnader samt därutöver enligt beslut av 1924 års riksdag ytterligare 10,000 kronor för samma ändamål.

Styrelsen för anstalten har — med förmålan bl. a. att med hänsyn till de från anstaltens tillkomst ökade göromålen den i lönestaten upptagna ordinarie personalen befunnits otillräcklig och därför måst förstärkas med extra personal — gjort framställning beträffande organisationen av den hos anstalten tjänstgörande personalen samt rörande densammas avlöningsförhållanden. Styrelsen har därvid framlagt två alternativa förslag. Det ena alternativet, innebärande en mera genomgripande förändring av anstaltens organisation, innefattar huvudsakligen omändring av anstaltens direktörstjänst till en överdirektörsbefattning av högre grad, inrättande av vissa nya tjänster såsom en byråchefstjänst och en förste aktuarietjänst samt ändring av befattningen såsom sekreterare och ombudsman till en byrådirektörstjänst ävensom överförande av en del redan befintliga extra befattningar till ordinarie tjänster. Enligt det andra, mindre genomgripande alternativet skulle direktörstjänsten ändras till överdirektörstjänst av lägre grad samt en förste aktuarietjänst nyinrättas, varjämte vissa extra befattningar skulle ombildas till ordinarie tjänster.

Departementschefen har i denna fråga, i anslutning till vad statens besparingskommitté i avgivet utlåtande anfört, framhållit att med hänsyn till pågående utredning angående åtgärder för vinnande av förenklingar och besparingar i statsförvaltningen, vilken utredning torde komma att omfatta även statens pensionsanstalt, det icke syntes tillrådligt, att åtgärder nu vidtoges för en omorganisation beträffande anstaltens personal. Departementschefen har därför icke närmare ingått på de organisatoriska spörsmål, som i ärendet dryftats. Däremot har departementschefen funnit såväl lämpligt som skäligt, att pensionsanstaltens personal, på sätt anstaltens styrelse jämväl hemställt, inordnas i det nya avlöningssystemet, och att i detta sammanhang några smärre jämkningar vidtagas i vissa befattningshavares tjänsteställning.

Det förslag, som i nu angivna hänseenden framlagts, innebär i huvudsak följande.

Beträffande *styrelsens* sammansättning och styrelseledamöternas arvoden skulle någon ändring icke äga rum.

Direktörsbefattningen, med vilken för närvarande är förenad avlöning enligt förutvarande tredje normalgraden, skulle hänföras till den mot nyssnämnda grad svarande lönegraden B 30 å den nya löneskalan.

De två nuvarande befattningarna i andra normalgraden skulle under benämningarna *sekreterare*, *tillika ombudsman*, samt *kamrerare* uppföras i lönegraden B 26 och alltså hänföras till den högre av de båda lönegrader i

den nya löneplanen, i vilka till andra normalgraden hörande tjänster i allmänhet blivit inplacerade.

De nu till första normalgraden hänfödda två bokhållarbefattningarna skulle inplaceras i lönegraden B 21, till vilken lönegrad befattningarna i första normalgraden i regel hänförs. I närmare anslutning till de göromål, som äro förenade med befattningarna i fråga, skulle benämningarna å desamma ändras till *aktuarie-* respektive *kassörsbefattning*.

Den nuvarande vaktmästarbefattningen skulle förändras till en *förste expeditionsvaktstjänst* med placering i lönegraden B 7.

Av de nuvarande kvinnliga biträdestjänsterna skulle den i tredje graden upptagna under benämningen *kansliskrivartjänst* hänföras till lönegraden B 11, medan de båda till andra graden hörande skulle såsom *kanslibiträdestjänster* inplaceras i lönegraden B 7.

I fråga om grunderna för beräkning av medel för avlönande av icke-ordinarie befattningshavare samt beträffande motiveringen för framlagda förslag till särskilda avlöningsbestämmelser och övergångsbestämmelser får utskottet hänvisa till propositionen.

Vad angår *förslag till ny stat för anstalten* och därmed sammanhängande frågor har föredragande departementschefen anfört följande:

»Till arvoden åt styrelsens medlemmar torde böra i staten uppföras ett belopp av 7,000 kronor, därav 4,000 kronor till ordföranden och 3,000 kronor till den andra ledamoten.

Anslagsposten till avlöningar åt ordinarie befattningshavare torde efter sedvanliga beräkningsgrunder och med någon avrundning uppåt böra upptagas med ett belopp av 59,000 kronor, och torde denna post böra erhålla förslagsanslags natur. I sammanhang härmed lär i enlighet med 1926 års riksdags beslut beträffande nya stater för statsdepartementen något särskilt anslag till vikariatsersättningar icke böra uppföras i staten.

Till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare skulle enligt den plan för deras placering, jag förut framlagt, erfordras tillhoppa 37,722 kronor. Härtill torde böra läggas en summa av cirka 4,000 kronor för mötande av eventuella krav på uppflyttningar i löneklass. Anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare torde i enlighet härmed lämpligen kunna upptagas i staten med ett till 42,000 kronor avrundat belopp.

I nu gällande stat för pensionsanstalten finnes till expenser uppfört ett belopp å förslagsvis 8,000 kronor. Enligt vad jag inhämtat bestridas med detta anslag kostnaderna för uppvärmning av pensionsanstaltens ämbetslokaler, lyse, städning, skrivmaterialier, expenser m. m. Pensionsanstaltens styrelse har nu — med förmälan att denna anslagspost i regel icke obetydligt överskrides — hemställt om en höjning av anslaget till 10,000 kronor.

Häremot har jag intet att erinra.

Vid sidan av de utgifter, vilka för närvarande bestridas med expensanslaget, har emellertid pensionsanstalten att gälda vissa andra kostnader för hyra av ämbetslokaler m. m. På grund av Kungl. Maj:ts beslut den 11 juni 1926 äro pensionsanstaltens lokaler numera inrymda i det s. k. Preisiska huset. Hyran härför har av byggnadsstyrelsen bestämts till 13,600 kronor för år och utgår av pensionsanstaltens medel. Hos riksgäldskontoret har pensionsanstalten vidare under öppet förvar deponerade större delen av anstaltens värdehandlingar. Ersättningen härför uppgick för senaste räkenskapsår till i runt tal 7,600 kronor. Till postsparbanken har anstalten slutligen att gälda viss ersättning för utbetalning och redovisning av vissa barnmorskepensioner, vilken ersättning enligt inhämtad uppgift torde uppgå till omkring 400 kronor för år räknat. De nu berörda utgifterna synas mig med hänsyn till deras art icke lämpligen böra sammanblandas med anstaltens normala expensutgifter utan torde böra upptagas i ett särskilt förslagsanslag utom staten å 21,600 kronor. Skulle det visa sig att detta belopp behöver överskridas, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att därtill lämna medgivande.

Den nya staten skulle då i enlighet med vad jag förut anfört erhålla följande utseende.

Stat.

Arvoden till ledamöter av styrelsen, för ordföranden 4,000 kronor och för 1 ledamot 3,000 kronor	kronor 7,000: —
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	» 59,000: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare	» 42,000: —
Till uppvärmning, lyse, städning, skrivmaterialier, expenser m. m., förslagsanslag	» 10,000: —
<u>Summa kronor</u>	<u>118,000: —</u>
Till hyra, depositions-kostnader m. m., förslagsanslag	» 21,600: —

Statens pensionsanstalts förvaltningskostnader uppgå enligt nu gällande lönestat jämte de tilläggsbelopp, som av 1919 års lagtima samt 1920 och 1924 års riksdagar anslagits till gäldande av samma kostnader, till sammanlagt 93,000 kronor. Den av mig här ovan förordade lönestaten medför alltså en kostnadsökning av 25,000 kronor. Att märka är emellertid, att ifrågavarande förvaltningskostnader helt bestridas med under anstaltens förvaltning stående medel och alltså icke till någon del komma att belasta budgeten. Sammanlunda är förhållandet med de till tjänstemännen utgående dyrtidstilläggen och det föreslagna anslaget till hyra m. m.»

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet. Av skäl, som i propositionen anförts, finner även utskottet det vara lämpligt, att frågan om en förändrad organisation av statens pensionsanstalt icke för närvarande upptages till prövning, ehuru väl denna fråga med hänsyn

till anstaltens under senare år starkt vidgade verksamhetsområde i och för sig måhända kunde anses påkalla en lösning. Hinder synes emellertid icke föreligga för att anstaltens personal redan nu inordnas under det för civilförvaltningen i allmänhet gällande nya avlöningssystemet.

Till det förslag beträffande de olika befattningarnas placering å löneskalan, som framlagts av Kungl. Maj:t, vill utskottet ansluta sig. Allenast på en punkt har utskottet härvidlag hyst någon tvekan, nämligen med avseende å lämpligheten av att redan innan organisationsfrågan vunnit sin lösning verkställa uppflyttning av de båda hittillsvarande andragradstjänsterna till lönegraden B 26. Med hänsyn till vad i propositionen anförts angående de arbetsuppgifter, som åvila innehavarna av dessa tjänster, synas emellertid befattningarna motsvara de krav, som av 1925 års riksdag angivits såsom villkor för placering i nämnda lönegrad. På grund härav och i betraktande jämväl av vad nyss antytts rörande den under senare år inträdda ökningen av anstaltens arbetsbörda har utskottet ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag även på förevarande punkt.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om särskilda avlöningsbestämmelser ävensom beträffande övergångsanordningar i samband med löne regleringen föranleder icke någon erinran från utskottets sida. Ej heller har utskottet haft anledning till anmärkning beträffande det framlagda förslaget till stat för pensionsanstalten.

Då utskottet sålunda biträder Kungl. Maj:ts förslag i dess helhet, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 86 må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 mars 1927.

På bankoutskottets vägnar:

K. J. GUSTAFSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Gustafsson* i Stensholm, *Pettersson* i Olovstorp, *Lindley*, *Enhörning*, *Lindgren*, *Ström*, *Östergren* och *Bodin*;

från andra kammaren: herrar *Borggren*, *Winkler*, *Bäcklund*, *Kloo*, *Ryberg*, *Svensson* i Betingetorp, *Törnkvist* i Bjuv och *Johansson* i Edsbyn.
